

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: PSZ.I.431.6.2023

Kielce, dnia 02-08-2023

**Pan
Rafał Łysiak
Burmistrz
Miasta i Gminy Osiek**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę w Gminie Osiek¹ i w Centrum Opiekuńczo - Mieszkalnym w Bukowej² w dniach od 3 do 7 lipca 2023 r. przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w składzie:

1. Aleksandra Klim – koordynator kontroli, starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej,
2. Ilona Zaczkowska – inspektor wojewódzki w Oddziale Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej

na podstawie pisemnych upoważnień do przeprowadzenia kontroli nr: 473/2023, 474/2023 z dnia 23 czerwca 2023 roku wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Panią Ewę Kopolovets, Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach.

Zakres kontroli

1. Sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania Centrum pod względem organizacyjnym, zgodnie z założeniami Programu „Centra Opiekuńczo-Mieszkalne” Moduł II. Funkcjonowanie Centrum.

¹ Zwanej dalej Gminą

² Zwanym dalej Centrum

2. Sprawdzenie dokumentacji finansowo-księgowej, kwalifikowalność ponoszenia wydatków na działalność Centrum, zgodność z Programem oraz umową Nr 1/COM II/2023 z dnia 22 maja 2023 r. zawartą pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Gminą Osiek.

Okres objęty kontrolą: od 1 lutego 2023 r. do dnia kontroli.

Kontrolujący wpisali się w Książce kontroli Urzędu Miasta i Gminy Osiek pod pozycją nr 2/2023.

W okresie objętym kontrolą Burmistrzem Miasta i Gminy Osiek³ był Pan Rafał Łysiak. Centrum funkcjonuje jako wyodrębniona jednostka podległa Gminie. Kierownikiem placówki jest Pani Aneta Sowińska, która została upoważniona Zarządzeniem nr 72/22 Burmistrza Miasta i Gminy Osiek z dnia 28 grudnia 2022 r. (akta kontroli str. 10) oraz Zarządzeniem nr 52/23 Burmistrza Miasta i Gminy Osiek z dnia 30 czerwca 2023 r. (akta kontroli str. 11) do reprezentowania Gminy Osiek w zakresie działalności Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Bukowej i innych czynności związanych z pełnioną funkcją. Natomiast na stanowisku Głównej Księgowej zatrudniona jest Pani Małgorzata Oleszek.

Gmina Osiek w dniu 22 maja 2023 r. podpisała z Wojewodą Świętokrzyskim umowę nr 1/COM II/2023 w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Centra opiekuńczo-mieszkalne”⁴. Moduł II. Funkcjonowanie Centrum.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 08 listopada 2019 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznych przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach **wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.**

1. Sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania Centrum pod względem organizacyjnym, zgodnie z założeniami Programu „Centra Opiekuńczo-Mieszkalne” Moduł II. Funkcjonowanie Centrum.

³ Zwany dalej Burmistrzem

⁴ Zwany dalej Programem

W dniu 31 października 2022 r. Rada Miejska w Osieku podjęła Uchwałę NR XLIII/287/22 w sprawie utworzenia na terenie gminy Osiek Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Bukowej oraz uchwalenia jego Statutu (akta kontroli str. 12-14).

Następnie w dniu 16 stycznia 2023 r. Rada Miejska w Osieku podjęła uchwałę nr XLVIII/308/23 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym w Bukowej (akta kontroli str. 15-17), uwzględniając przyznany zakres usług zgodnie z art. 97 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵, spełniając tym samym obowiązek wynikający z zapisów Programu w dziale *V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu ust. 6. Z ustaleń kontrolerów wynika, iż mieszkańcom zapewniono całodzienne wyżywienie złożone z trzech posiłków, które dostarczane jest do placówki w formie usługi cateringowej.*

Regulamin Centrum

W kontrolowanej jednostce Zarządzeniem nr 1/23 Kierownika Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Bukowej z dnia 9 stycznia 2023 r. wprowadzono Regulamin organizacyjny Centrum (akta kontroli str. 18-25), zgodnie z wymogami Programu określonymi w dziale *VI.2. Kadra Centrum*. Powyższy dokument określa m.in. strukturę organizacyjną Centrum, zasady funkcjonowania oraz zakres zadań, uprawnień i obowiązków Pracowników oraz zasady współpracy pomiędzy Pracownikami a Mieszkańcami placówki. Rozdział IV Regulaminu określa prawa i obowiązki Mieszkańców Centrum. Jak wynika z oświadczeń uczestników, które załączone były do ich dokumentacji, byli oni informowani o prawach i obowiązkach obowiązujących podczas pobytu w Centrum. Obecność uczestników potwierdzana była na odpowiednich listach obecności, które sporządzane były w każdym miesiącu funkcjonowania ośrodka. Prowadzono również ewidencję nieobecności związanych z pobytami poza placówką np. pobytami w szpitalu, wyjazdami do rodziny.

Kwalifikacja do Centrum

Gmina w ramach Programu oraz zgodnie ze złożonym wnioskiem kwalifikowała od 01.02.2023 r. do Centrum na pobyt całodobowy osoby dorosłe niepełnosprawne. Decyzje o skierowaniu do Centrum z określeniem rodzaju przyznanych usług wydawał Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku⁶ na podstawie art. 51 w związku z art. 106 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 901

⁶ Zwany dalej OPS

o pomocy społecznej, jednocześnie wskazując okres pobytu w placówce. Podczas kontroli ustalono, iż:

- od 1 lutego br. do Centrum przyjęto 4 podopiecznych na podstawie decyzji z dnia 31 stycznia 2023 r. Uczestnikami Centrum zostały osoby dorosłe legitymujące się ważnymi orzeczeniami o niepełnosprawności. W przypadku uczestnika C.C. w dniu 30 czerwca 2023 r. wydano decyzję uchylającą od 1 lipca 2023 r. ze względu na pogorszenie stanu zdrowia. W dniu 3 lipca br. decyzją Kierownika OPS do placówki został skierowany uczestnik J.G. na okres od 3 lipca do 31 grudnia (akta kontroli str. 26-32), który legitymował się orzeczeniem o okresowej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydanym 16 marca 2021 r. przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach. W myśl zapisów Programu jego uczestnikami mogą być osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych⁷. Zgodnie z art. 62 ust. 1 tej ustawy osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed dniem 1 stycznia 1998 r. zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów, są osobami niepełnosprawnymi w rozumieniu ustawy, jeżeli przed tą datą orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów nie utraciło mocy. Orzeczenia, zaliczające do grup inwalidów, o których mowa w tym przepisie, to orzeczenia wydane przez właściwe organy orzecznicze, tj. Komisje Lekarskie do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, lekarza rzeczoznawcę lub komisję lekarską KRUS albo komisje lekarskie MON lub MSWiA na podstawie odrębnych przepisów, obowiązujących w dacie wydania poszczególnych orzeczeń. Orzeczenia komisji lekarskich podległych MON i MSWiA oraz organów orzecznich KRUS wydane po 1 stycznia 1998 r. nie stanowią podstawy do zaliczenia osób, których orzeczenia te dotyczą, do osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych*. Te osoby, jeśli chcą być traktowane jako osoby niepełnosprawne, powinny wystąpić z wnioskiem do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- w przypadku trzech uczestników decyzje o skierowaniu do Centrum zostały wydane z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy przez Kierownika OPS w Osieku z datą późniejszą niż termin rozpoczęcia pobytu podopiecznych w placówce (w dwóch

⁷ Dz.U. z 2023 r. poz.100 ze zm.

przypadkach pobyt od 1 lutego, data decyzji 14 lutego; w jednym przypadku pobyt od 6 lutego, decyzja wydana 14 lutego),

- w przypadku uczestnika G.S. pobyt rozpoczął się w dniu 1 lutego br., decyzja o skierowaniu wydana została w dniu 14 lutego 2023 r. z określeniem terminu pobytu od 1 lutego do 31 grudnia 2023 r. (akta kontroli str. 33- 41). Z przedłożonej dokumentacji wynika, iż na dzień przyjęcia do placówki uczestnik legitymował się orzeczeniem o okresowej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydanym 14 kwietnia 2021 r. przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach. Na podstawie ww. orzeczenia nie można zaliczyć uczestnika do osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane zostało przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie i ustala stopień niepełnosprawności od dnia 24 kwietnia br. na stałe,
- w przypadku uczestnika T. M. pobyt rozpoczął się w dniu 16 lutego br., decyzja o skierowaniu wydana została w dniu 10 marca 2023 r. z określeniem terminu pobytu od 16 lutego do 31 grudnia 2023 r. Natomiast w teczce podopiecznego znajduje się orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie ustalające stopień niepełnosprawności od dnia 17 lutego na stałe.

W związku z powyższym należy uznać, iż pobyt w Centrum osób, których decyzje zostały wydane z datą późniejszą niż faktyczna data przyjęcia do placówki, nie może być w całości uznany za koszt kwalifikowany podczas rozliczenia środków z Funduszu Solidarnościowego. W takich przypadkach zasadne jest uznanie kosztu kwalifikowanego od momentu wydania decyzji przez OPS, z zastrzeżeniem, iż uczestnik legitymuje się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności, adekwatnie do wymogów Programu. Niedopełnienie warunku potwierdzenia stosownym orzeczeniem stopnia niepełnosprawności przez osobę skierowaną do Centrum oznacza, iż w takich przypadkach kosztem kwalifikowanym może być pobyt tej osoby w placówce od dnia wydania orzeczenia przez właściwy organ orzekający o niepełnosprawności. Zarówno okres pobytu przed wydaniem decyzji jak i przed uzyskaniem ważnego orzeczenia powinien być potraktowany jako niewykorzystanie miejsc w Centrum, a wysokość finansowania w ramach Modułu II powinna zostać zmniejszona do wysokości 25% kwoty określonej dla usług zamieszkania całodobowego dla każdego z tych miejsc.

W opinii kontrolujących nie można dopuszczać do sytuacji, w której osoby w dniu przyjmowania do Centrum nie posiadają ważnych orzeczeń o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz decyzji o skierowaniu na pobyt w placówce wydanych przez OPS. Zgodnie z zapisami Programu w dziale VI.4. *Zasady korzystania z usług w Centrum*, osoby zgłaszające się do ośrodka muszą uzyskać decyzje o przyznaniu usług w celu umieszczenia w placówce. Wyjaśnień w tej kwestii udzieliła Pani Magdalena Wilk – Kierownik OPS w Osieku (akta kontroli str. 42), tłumacząc zaistniałą sytuację nadmiarem obowiązków pracowników socjalnych oraz przeciążeniem pracą.

W toku kontroli ustalono, iż decyzje o skierowaniu na pobyt w Centrum nie zawierały informacji o ponoszeniu odpłatności przez użytkowników. Decyzje o odpłatności wydane zostały przez OPS w terminie późniejszym (akta kontroli str. 43-60), natomiast odpłatność za pobyt i usługi naliczona została od 1 maja 2023 r.

Za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie przyjmowania podopiecznych do placówki niezgodnie z Programem ponosi Kierownik Centrum.

Kadra Centrum

Na podstawie informacji udzielonych przez Panią Anetę Sowińską - Kierownik Centrum ustalono, iż kadre ośrodka stanowi 13 osób zatrudnionych od dnia 1 lutego br. (akta kontroli str. 61), z tego:

- Fizjoterapeuta zatrudniony na umowę zlecenie,
- Kierownik Centrum zatrudniony na pełny etat,
- Główna księgowo zatrudniona na ¼ etatu,
- Sprzątaczką zatrudniona na pełny etat.
- na stanowisku Opiekun medyczny zatrudnionych jest 6 osób na umowę o pracę,
- na stanowisku Opiekun zatrudnione są 3 osoby na umowę o pracę.

Z ustaleń dokonanych podczas kontroli wynika, iż Kierownik Centrum spełnia warunki określone w art. 122 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, czyli posiada co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W aktach osobowych Pani Sowińskiej znajdował się dyplom uzyskania specjalizacji

z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz zaświadczenie o wykonywaniu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami autystycznymi wydane przez Kierownika OPS w Osieku.

Szczegółowej kontroli poddano akta osobowe fizjoterapeuty i opiekuna medycznego. W obu przypadkach zatrudnione osoby posiadały odpowiednie kwalifikacje potwierdzone dyplomami i certyfikatami oraz doświadczenie zawodowe.

Działania informacyjne dotyczące finansowania zadania ze środków Funduszu Solidarnościowego.

W toku kontroli jednostka dostarczyła zdjęcia (akta kontroli str. 62-64), które dokumentują, iż Gmina prowadziła działania informacyjne i promocyjne dotyczące finansowania zadania ze środków Funduszu Solidarnościowego poprzez:

- umieszczenie informacji na stronie podmiotowej, na forach społecznościowych o rządowym wsparciu, jakie Gmina otrzymała na funkcjonowanie Centrum oraz wskazanie, z jakiego Programu pochodzą środki finansowe i na co zostaną przeznaczone,
- na tablicy ogłoszeń w Gminie oraz w Centrum, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja w sprawie *określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowe z budżetu państwa, dofinansowanie z budżetu lub z państwowych funduszy celowych*⁸, były umieszczone plakaty o dofinansowaniu.

2. Sprawdzenie dokumentacji finansowo-księgowej, kwalifikowalność ponoszenia wydatków na działalność Centrum, zgodność z Programem oraz umową Nr 1/COM II/2023 z dnia 22 maja 2023 r. zawartą pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Gminą Osiek.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina do realizacji zadania, zgodnie z umową nr 1/COM II/2023, dokonywała wydatków ze środków Funduszu Solidarnościowego z wyodrębnionego rachunku bankowego wskazanego w umowie. Kontrolerzy ustalili, iż środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego zostały wydatkowane od miesiąca czerwca, natomiast wydatki za wcześniejsze miesiące tj. od lutego do maja realizator pokrywał ze środków własnych.

Wydatki w ramach Programu według dokumentów memoriałowych (faktury, rachunek do umowy zlecenia, dowody księgowe, listy płac) zostały ponoszone na:

- wykonanie usługi BHP,
- zakup ręczników papierowych,

⁸ Dz.U. z 2021 poz. 953 ze zm.

- wynagrodzenia dla pracowników Centrum,
- zakup obuwia roboczego dla pracownika,
- doradztwo informatyczne w zakresie ochrony danych,
- usługę cateringową za miesiąc czerwiec.

Ww. wydatki stanowiły koszt kwalifikowany zgodnie z programem i zostały zapłacone w całości ze środków Funduszu Solidarnościowego. Dokumentacja finansowo-księgową (akta kontroli str. 65-100) opisywana jest zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹. Ponadto kontrolerzy ustalili, iż dla zadania prowadzona jest wyodrębniona ewidencja finansowo - księgową w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych, zgodnie z zasadami wynikającymi z ww. ustawy.

Na tym czynności kontrolne zakończono.

Wnioski i oceny:

1. Organizację funkcjonowania Centrum (podjęcie przez Gminę uchwały o odpłatności, wprowadzenie Regulaminu Centrum, informowanie uczestników o ich prawach i obowiązkach, zapewnienie wykwalifikowanej kadry) oceniono pozytywnie.
2. Proces przyjmowania uczestników do Centrum przebiegał z nieprawidłowościami. Część podopiecznych w dniu rozpoczęcia pobytu w placówce nie posiadała decyzji kierującej do Centrum lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności spełniającego wymogi Programu.
3. Pobyt uczestników w Centrum przed datą wydania decyzji lub bez orzeczenia o niepełnosprawności spełniającego wymogi Programu należy traktować i rozliczać jak miejsce niewykorzystane (dofinansowanie 25% kwoty należnej za uczestnika).
4. Gmina wywiązała się z obowiązku informacyjnego oraz promocyjnego wynikającego z umowy.

Mając na uwadze powyższe wnoszę o:

1. Przyjmowanie uczestników do Centrum Opiekuńczo-mieszkalnego od dnia wskazanego w decyzji administracyjnej przyznającej pobyt w placówce.

Na podstawie art.49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień, a także przekazanie – **w terminie 30 dni roboczych** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie

⁹ Dz.U. z 2023 r. poz.120, z późn. zm.

wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach nie podjęcia działań. Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art.48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Podpis
Zbigniew Koniusz
Wojewoda Świętokrzyski